

VENEMAA ÜRITAB RAHULÄBIRÄÄKIMISTEGA MANIPULEERIDA

Kreml vaid teeskleb huvi rahuläbirääkimiste vastu.

Venemaa loodab taastada kahepoolsed suhted USA-ga varasemal tasemel ja vormistada Ukraina kaotuse.

Sula on illusoorne: Venemaa peab USA-d ka tulevikus oma peamiseks globaalseks vastaseks.

Venemaa hinnangul läbib rahvusvaheline keskkond muutust, kus senised institutsioonid ja neil põhinev Lääne-keskne maailmakord kaotavad tähenduse. Venemaa huve teenivad kaos ja killusstatus – riigil on kergem end sellises olukorras talle omase jõhkrusega kehtestada.

2025. aastal toimus Venemaa poliitikas Lääne suunal näiline nihe: Moskva ametlikus käsitluses hakati Euroopa riike pidama vaenulikumaks kui traditsioonilist peavaenlast USA-d. Muudatuse tingis Kremli taotlus kasutada USA uut administratsiooni ära kahepoolsete suhete taastamiseks ning Ukraina kaotuse vormistamiseks.

Sisuliselt pole Kremli USA-poliitika siiski muutunud. Venemaa peab oma peamiseks globaalseks vastaseks endiselt just USA-d, kellega Venemaa hinnangul ristuvad tema huvid mitmes piirkonnas, nagu Lähis-Ida, Ladina-Ameerika ja Lõuna-Kaukaasia.

Kuid – vähemalt ajutiselt – on Kremlist Venemaa ametkondadele jagatud kätte käsu-
lauad teeselda USA suunal avatust ja koostöövalmidust. Seda mitmel põhjusel.

LOOTUS MARGINALISEERIDA LÄÄNT

Esmalt püüab Venemaa täies mahus taastada kahe riigi vahelisi diplomaatilisi suhteid. Venemaale on oluline ennistada ka otselennud ja viisade väljastamine, eeskätt äri- ja majandusringkondade jaoks, kuna see lihtsustaks oluliselt spionaaži, mõjutustegevust

Putin pidamas monoloogi „konflikti juurpõhjusest“.

Allikas: Alexander Kazakov (Reuters)

ning sanktsioonialuse kauba transportimist Venemaale. Lisaks on idanaabri prioriteetide nimistus kõrgel kohal sanktsioonide kiire lõpetamine – on selge, et need koormavad Venemaa sõjatööstust ning mõjuvad halvasti režiimi kestlikkusele.

Leidub ka ambitsioonikamaid taotlusi, mis on paljuki seotud strateegilise relvastuse küsimusega: nimelt püüab Venemaa vastutustundliku tuumariigi maski varjus avada ukse laiemaks aruteluks julgeolekuküsimuste teemal, sh NATO-le piirangute kehtestamiseks NATO ja Venemaa piiril. Tuumaarsenali suurus ja sellega kaasnev valjuhäälna tuumahirmutamise annab Venemaale ainsa võimaluse olla võrdne võrdsete seas. See omakorda võimaldab mitmeti ekspluateerida relvastuskontrolli temaatikat.

Nii esmased kui ka ambitsioonikamad taotlused on vahendid Venemaa mõju kasvatamiseks ning USA ja Lääne marginaliseerimiseks.

Paralleelselt ametliku diplomaatilise suhtlusega püüab Venemaa Lääne-vastases mõjutustegevuses rakendada Vene Õigeusu Kiriku (VÕK) võrgustikku, et leida uusi mõttekaaslasi äärmuslikest ringkondadest ning levitada laimu õigeusklike tagakiusamisest Ukrainas. Vaba maailma allakäiku jutlustav Venemaa juhtkond kasutab VÕK võrgustiku tegevuses ära oma vastaste demokraatia eeliseid. Silmakirjalikkust lisab aga tõik, et Venemaa ise kiusab julmalt taga Euroopast ja Ameerikast alguse saanud rahumeelseid usuühendusi.

MEELITAMINE KOOSTÖÖLE

Venemaa pakub USA-le majandusvaldkonnas innukalt näilisi koostöövõimalusi, millest loodab kasu lõigata kahel moel. Esiteks aitaks see siduda kahe riigi huve. Teiseks suurendaks see Kremli hinnangul erimeelsusi USA ja Euroopa vahel. Üks võimalus Venemaa vaatest „pragmaatiliseks koostööks“ USA-ga peitub Arktikas – sealjuures saaks jätta mulje, et Venemaa eelistab piirkonnas koostööd Ühendriikidega ja Hiinat hoitakse regioonist eemal.

Lisaks sõjalistele ja poliitilistele meetmetele plaanib Venemaa kasutada Ukraina allutamiseks ka majanduslikku ahvatlust. Üks selline vahend oleks rahvusvaheline investeerimisfond, mille loomise näiline siht oleks Ukraina sõjajärgne ülesehitamine. Tegelikult jagataks teenitav kasum Venemaa ja teiste partnerite vahel ära ning sellistes tingimustes oleks Venemaal kergem suruda Ukrainale peale enda tahet. Siinkohal tahab Venemaa kaasata vähemusosalisena ka Hiina. Investeerimisfondi kasutatakse muuhulgas erinevaid meedia- ja hariduskampaaniaid rahastades ka Venemaa agressorikuvandi kaotamiseks. Kuna fondi rahastatakse eelkõige Läänes külmutatud Venemaa varadest, on Venemaa jaoks oluline kontrollida varade kasutuselevõttu ning teha kindlaks, et arestitud varasid ei kasutataks pelgalt Lääne ja Ukraina vaatest sobivatel tingimustel.

VENEMAA TAHAB AEGA VÕITA

Näeme, et Venemaa seab Ukraina-vastases sõjas operatiivtasandil kaugemaid eesmärke. See tõendab, et Venemaa jaoks on mullu elavnenud rahuläbirääkimised vaid meede aja võitmiseks. Venemaa ei kavatse sõda lõpetada enne, kui Kremli eesmärgid on saavutatud või kui selleks on loodud sobiv pinnas.

Niisiis on Venemaa jaoks oluline, et võimalik rahulepe kahjustaks Ukraina ja Ukrainat abistavate riikide huve. Sihi saavutamiseks teeb Venemaa pidevaid katseid läbirääkimispartneritega manipuleerida. Lisaks on Venemaa alati kasutanud igasuguseid Lääne häid kavatsusi uute ja ulatuslikumate nõudmiste esitamisel ja põhjendamisel.

Venemaa kasutab Ukraina-vastase sõja lõpetamise läbirääkimisi USA-ga kahepoolsete suhete normaliseerimiseks. Petlikust sulast hoolimata pole Moskva eesmärgid kuidagi muutunud: Venemaa siht on endiselt USA ja NATO marginaliseerimine ning Euroopa julgeolekukorralduse ümberkujundamine Venemaa äranägemise järgi.